

 SØRLANDET SYKEHUS				Klinikknivå		Generelt dokument	
Velkommen som ny medarbeider på gastrolab						Side 1 av 4	
Dokumentplassering: II.SOK.MEK.MEK.2.2.GL-39			Godkjent dato: 17.10.2023	Revideres innen: 17.10.2025	Sist endret: 25.08.2025	Revisjon: 4.01	

Klinikknivå/Somatikk Kristiansand/Medisinsk avdeling SSK/Medisin SSK/Pasienter og brukere
 ENDRINGER FRA FORRIGE VERSJON: []

Velkommen som ny medarbeider ved gastroenterologisk poliklinikk (gastrolab), Kristiansand.

Gastrolab er en spesialavdeling for pasienter med sykdommer i fordøyelsessystemet. Det blir utført både diagnostiske og terapeutiske prosedyrer her. Gastroenterologi er et stort fagfelt, og sykdommer kan oppstå gjennom hele gastrointestinalkanalen, fra munnhule til anus, og med tilhørende organer som lever og bukspyttkjertel.

Overordnet målsetting for gastrolab:

- Vi skal ha toppnivå i diagnostikk og behandling av pasienter med fordøyelsessykdommer i vårt sykehusdistrikt.

Målsetting for sykepleietjenesten:

- Profesjonell og helhetlig sykepleie i forbindelse med prosedyrer og undersøkelser.

For måloppnåelse jobber vi etter “ESGENA Europien Job Profile 2002” sine retningslinjer og filosofi: “En endoskopisykepleier er en spesialsykepleier som gir optimal pleie og dermed øker livskvaliteten til pasienter som gjennomgår diagnostiske eller terapeutiske endoskopiprosedyrer. Dette skjer sammen med et tverrfaglig helseteam med etiske og yrkesmessige koder for opptreden, hvor pasientens behov kommer i fremste rekke”.

Delmål:

- Ivareta pasientens fysiske sikkerhet og mentale velvære før, under og etter endoskopiprosedyrer/undersøkelser og andre terapeutiske prosedyrer på gastrolab.
- Gi profesjonell og høyt teknisk bistand under og etter prosedyrer.
- Ivareta pasientens informasjonsbehov.
- Være medansvarlig for et godt samarbeid innenfor et tverrfaglig team. Se eget dokument for “fordeling av ansvar ved mottak av pasient mellom sykepleier/lege”.
- Kunne håndtere fleksible skop etter anvisning fra “Nasjonale faglige anbefalinger for bruk av fleksible skop”, utarbeidet av Faggruppe av sykepleiere i gastroenterologi.
- Kunne bruke medisinsk teknisk utstyr ved gastrolab på en sikker og forsvarlig måte.

Spesialutdanning i gastrosykepleie foregår ved Høyskolen i Bergen. Denne utdanningen er ikke spesielt rettet mot arbeid på gastrolab. En endoskopisykepleier vil opparbeide seg en spisskompetanse ved “learning by doing”, men det gir ingen formell spesialutdanning.

Organisatorisk ligger gastrolab under medisinsk avdeling, med dr. Tor Kristian Søle som avdelingsleder. Seksjonsoverlege er Audun Hasund, og enhetsleder er sykepleier Janicke Lindebø Aamot. De fleste pasientene er henvist fra fastleger og andre spesialistsentra. I tillegg mottar vi henvisninger fra alle avdelinger på sykehuset. Programmet vårt blir satt opp av kontorpersonellet etter prioriteringer utført av gastroenterolog.

Utarbeidet av: Katrine Vårlid Foss	Fagansvarlig: Katrine Vårlid Foss	Verifisert av: 	Godkjent av: Janicke Lindebø Aamot	Dok.nr: D43390
--	---	---	--	--------------------------

 SØRLANDET SYKEHU		Velkommen som ny medarbeider på gastrolab			Side: 2 Av: 4
Dokument-id: II.SOK.MEK.MEK.2.2.GL-39	Utarbeidet av: Katrine Vårdid Foss	Fagansvarlig: Katrine Vårdid Foss	Godkjent dato: 17.10.2023	Godkjent av: Janicke Lindebø Aamot	Revisjon: 4.01

Klinikknivå/Somatikk Kristiansand/Medisinsk avdeling SSK/Medisin SSK/Pasienter og brukere

Bemanningen er for tiden:

- 9,5 sykepleiestillinger fordelt på 11 sykepleiere, hvorav 3 sykepleiere jobber i kombistillinger.
- 1 sykepleierstilling i tarmscreeningsprogrammet.
- 100 % stilling for teknikker som for tiden er besatt av 2 hjelpepleiere.
- 4 overlegestillinger for gastroenterologer og 2 lis-legestillinger.
- 3 overlegestillinger for gastrokirurger er tilknyttet avdelingen med hver sine ukedager.
- Vi har 4 kontorstillinger knyttet til avdelingen. De hører organisatorisk til under merkantil avdeling.

Avdelingens størrelse:

Vi har 9 behandlings/konsultasjonsrom. I tillegg til undervisningsrom i hovedkorridoren. 6 av disse er skopirom og vi har et eget rom for pH og manometri. IBD-konsultasjoner og behandling gjøres på et eget "IBD"-rom, i tillegg bruker vi "rom 9" til konsultasjoner med IBD-pasienter på dager med stort trykk.

Vi har et eget lager/arbeidsrom for leger med dikteringsmulighet. De to gamle skyllerommene er blitt dikteringsrom/felles arbeidsrom som benyttes mellom undersøkelsene. Enhetsleder har kontor som også blir brukt av studiesykepleier. Vi har et hvilerom for pasienter som skal være til observasjon etter prosedyrer/hvile ut etter premedikasjon.

Vaktene: Vanlig dagvakt er D 08.00 – 15.30 og D2 08.30 – 16.00. Det utføres også frivillig poliklinikk på ettermiddager/kveld i perioder. Dette styres etter ventelister. Frivillig poliklinikk foregår på ukedager, som regel fra kl.15.30 til ca. kl.20.00

Beredskapsvakt utenom vanlig arbeidstid er fordelt mellom sykehusene i Kristiansand og Arendal med vakt annenhver uke. De pasientene som da har behov for øyeblikkelig-hjelp skopi skal fortrinnsvis overflyttes det sykehuset som har vekten. Bortsett fra intensiv-pasienter som ikke kan flyttes. Da må "beredskapsteamet" komme til pasienten. Vaktene dekkes av 5-6 erfarne sykepleiere.

Student: Sykepleiestudenter har 2 dagers observasjonspraksis hos oss.

Pasientskole, blir holdt for pasienter med IBD/IBS 1-2 ganger i året, og går over to dager. Sykepleiere med spesialkompetanse fra gastrolab, i samarbeid med lærings og mestringssenteret, har ansvar for program og gjennomførelse.

Internundervisning er høyt prioritert.

- Hver tirsdag fra 14.45 – 15.30 er det undervisning som holdes av sykepleier/lege. Flest mulig deltar. Etter deltagelse på kurs er det vanlig at innholdet i kurset blir delt med sine medarbeidere.

FAGGRUPPE av sykepleiere innen gastroenterologi, **NSF-FSG**. Foreningen ble stiftet i 1978 og er i dag tilknyttet NSF. Foreningen gir ut fagbladet «**Gastroskopet**» tre ganger i året. Nasjonalt Fagmøte m/generalforsamling blir årlig holdt på Lillehammer Hotell samtidig med at legene, **NGF** (Norsk gastroenterologisk forening), har sitt fagmøte m/generalforsamling.

"SKAGERAK": Hvert år i september møtes Agder, Telemark og Vestfold Gastroforum. Det er et møte over en og en halv dag, og det er ønskelig at også sykepleiere deltar.

SADE: (Scandinavian Association for Digestive Endoscopy) Er et årlig møte som består av deltakere fra Norge, Sverige og Danmark. Leger og sykepleiere fra vår avdeling pleier å delta.

 SØRLANDET SYKEHU		Velkommen som ny medarbeider på gastrolab			Side: 3 Av: 4
Dokument-id: II.SOK.MEK.MEK.2.2.GL-39	Utarbeidet av: Katrine Vårdid Foss	Fagansvarlig: Katrine Vårdid Foss	Godkjent dato: 17.10.2023	Godkjent av: Janicke Lindebø Aamot	Revisjon: 4.01

Klinikknivå/Somatikk Kristiansand/Medisinsk avdeling SSK/Medisin SSK/Pasienter og brukere

En oversikt over prosedyrer som blir utført på gastrolab:

- **Gastroskopi:** Utredning av refluksplager, svelgbesvær, øsofagusblokking, stenter, ulcussykdommer, blødninger, cøliaki-utredning.
- **Kolonoskopi:** Anemi, blod i avføringen, familierelatert kreft, betendelsestilstander (colitter/IBD), utredninger av funksjonsforstyrrelser i tarmen (IBS), stenter.
- **Biopsier av diverse slag:** I forbindelse med endoskopier.
- **Ultralyd:** Ultralydveiledet biopsier, lever/galle/pancreas diagnostikk, kontrastultralyd.
- **ERCP:** (Endoskopisk retrograd cholangiopankreatiografi) Røntgenundersøkelse av gangsystemet i lever og pancreas, hvor terapeutisk behandling av gallestein og andre tilstander i lever/pancreas ofte kommer i tillegg.
- **PEG.** Perkutan endoskopisk gastrostomi ved varig eller langvarig ernæringsproblem etter multitraumer, slag og andre tilstander.
- **EUS:** Endoskopisk ultralyd. Ultralydscanning av spiserør, tolvfingertarm, pancreas, lever og de omkringliggende organer. Vurdere utbredningen av forandringer, eventuelt ta prøver til cytologi/biopsier. Utredning av gallestein.
- **Spesialundersøkelser:** Manometri, pH-måling i øsofagus (refluksutredning), Kapselundersøkelse, utredning av anemi/blødning fra tynntarmen.
- **Medikamentell** behandling: Biologisk behandling av IBD med Infliximab og lignende medikamenter, Ferinjekt og annet.

Dagsrytmen på gastrolab:

Som ny sykepleier er det veldig mye nytt å lære. Selve gastrofaget kan være ukjent. Mange prosedyrer og mye medisinsk-teknisk utstyr skal læres. Derfor forventes det ikke at man kan arbeide selvstendig før det er gått en god tid.

Vi legger stor vekt på at vi ønsker et åpent og godt arbeidsmiljø, der det ikke er vanskelig å be om hjelp og det ikke skal være vanskelig å erkjenne eventuelle feil som blir gjort. Slik kan vi stadig forbedre oss.

Enhetsleder er vanligvis koordinator og har overoppsynet med gjennomføringen av dagens program. Det er ønskelig at hvert team, som består av en lege og en sykepleier, kan være på sitt tildelte rom hele dagen. Men av og til må det omrokkeringer til.

Sykepleieren i teamet har ansvar for gjennomføringen av programmet på sin liste. Ved forsinkelser over 15 minutter bør pasienter som venter får beskjed. For å holde tiden best mulig kan vi spørre om hjelp fra medarbeider. Vi skal ha lav terskel for å be om hjelp. Det gjelder både leger og sykepleiere. Dersom eget team har det rolig, må man ta en runde for å se om andre kan trenge hjelp.

Sykepleierollen:

Vi tilstreber at det opprettes god sykepleier/pasientkontakt. Så langt det er mulig skal sykepleier være den som først hilser og henter pasienten inn på undersøkelsesrommet. For å sikre god pasientsikkerhet har vi definert ansvarsområder til sykepleier og lege ved mottak av pasient. (Se eget skjema.)

Mange pasienter er svært engstelige og spente på selve undersøkelsen de skal igjennom, og ikke minst på resultatet. Tiden vi har til rådighet med den enkelte pasienten er begrenset. Vi skal hente inn relevante opplysninger fra pasienten for å kunne gi best mulig hjelp og støtte. Det er en god del prosedyrerelatert informasjon som skal gis både før og etter en undersøkelse. Har pasienten fått premedikasjon, er det spesielt viktig å sikre seg at pasienten har fått og har forstått den informasjon som legen har gitt.

Ved dagens slutt har sykepleier ansvar for at undersøkelsesrommet/toalettet er ryddig og at det ikke mangler utstyr.

 SØRLANDET SYKEHU	Velkommen som ny medarbeider på gastrolab				Side: 4 Av: 4
Dokument-id: II.SOK.MEK.MEK.2.2.GL-39	Utarbeidet av: Katrine Vårlid Foss	Fagansvarlig: Katrine Vårlid Foss	Godkjent dato: 17.10.2023	Godkjent av: Janicke Lindebø Aamot	Revisjon: 4.01

Klinikknivå/Somatikk Kristiansand/Medisinsk avdeling SSK/Medisin SSK/Pasienter og brukere

Dokumentasjon:

Vi har maler i Dips for sykepleiedokumentasjon.

Annet, ikke pasientrelatert arbeid:

- Vi har signeringslister for arbeid på skyllerom
- Renhold av tørkeskap, medisinsk-teknisk utstyr
- Renhold av annet utstyr, infusjonsstativ, diverse møbler, undersøkelsesrom

Opplæringsmappe

- Oversikt over kurs, både som E læring og EKWeb
- Opplæringsprogram